

VJERODOSTOJNA PERSPEKTIVA PROŠIRENJA I POJAČANA SURADNJA EU-a SA ZAPADNIM BALKANOM

„Ako želimo veću stabilnost u našem susjedstvu, moramo ponuditi vjerodostojnu mogućnost proširenja zapadnom Balkanu. Jasno je da za vrijeme mandata ove Komisije i Parlamenta neće biti daljnjeg proširenja. Nijedna zemlja kandidatkinja nije spremna. No nakon toga Europska unija imat će više od 27 članica. Zemlje kandidatkinje moraju kao glavni prioritet u pregovorima odrediti vladavinu prava, pravosuđe i temeljna prava.”

Predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker, Govor o stanju Unije, 13. rujna 2017.

PROCES PROŠIRENJA

Općenito, postupak pristupanja EU-u sastoji se od četiri faze:

- 1** Zemlje zapadnog Balkana imaju perspektivu pristupanja EU-u. One već imaju pristup znatnoj pomoći EU-a, od sporazumâ o stabilizaciji i pridruživanju na temelju kojih im se pruža niz mogućnosti pristupa unutarnjem tržištu EU-a do detaljnih savjeta u pogledu politike. U novoj strategiji za zapadni Balkan koju je Komisija donijela 6. veljače 2018. predviđeno je znatno povećanje potpore EU-a.
- 2** Ako zemlja ispunjava temeljne političke i gospodarske kriterije te kriterije u pogledu reformi, može postati službena kandidatkinja za članstvo.
- 3** Zemlja kandidatkinja zatim započinje službene pregovore za članstvo. Pregovori obuhvaćaju 35 poglavlja, iz svih područja politike, kako bi se osiguralo da zemlje kandidatkinje budu potpuno spremne za članstvo. Tijekom cijelog postupka naglasak je na reformama u ključnim područjima kao što su vladavina prava, ljudska prava i reforme u javnoj upravi i gospodarstvu. Kako bi zemlje zapadnog Balkana ostvarile napredak na europskom putu, neophodno je da njeguju regionalnu suradnju i dobrosusjedske odnose.
- 4** Kada se završe pregovori i provedu popratne reforme na zadovoljstvo objiju strana, zaključuje se i ratificira ugovor o pristupanju i predmetna zemlja pristupa EU-u.

KRITERIJI ZA PROŠIRENJE

U Ugovoru o Europskoj uniji navedeno je da zahtjev za članstvo može podnijeti bilo koja europska zemlja ako poštuje demokratske vrijednosti EU-a i ako je opredijeljena za njihovo promicanje. EU također treba biti sposoban uključiti nove članove.

Zemlje koje žele pristupiti Europskoj uniji moraju imati:

- ▶ stabilne institucije koje jamče demokraciju, vladavinu prava, ljudska prava te poštovanje i zaštitu manjina
- ▶ funkcionalno tržišno gospodarstvo te sposobnost nošenja s konkurencijom i tržišnim silama u okviru EU-a
- ▶ sposobnost za preuzimanje i učinkovitu provedbu obveza koje proizlaze iz članstva, među ostalim ostvarivanje ciljeva političke, gospodarske i monetarne unije.

Kako bi ispunile dobro poznate kriterije za članstvo, ali i u njihovu vlastitom interesu, zemlje zapadnog Balkana moraju provesti sveobuhvatne reforme u ključnim područjima. Posebnu je pozornost potrebno posvetiti poboljšavanju vladavine prava, temeljnih prava i dobrom upravljanju. Potrebno je postići stvaran napredak u reformama pravosuđa, borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala te u reformi javne uprave, a funkcioniranje demokratskih institucija treba znatno poboljšati. Gospodarske reforme moraju se energično provoditi i rješavati pitanja poput strukturnih slabosti, niske konkurentnosti i visoke nezaposlenosti.

Sve zemlje moraju se bezrezervno posvetiti, riječju i djelom, prevladavanju nasljeđa prošlosti te ostvariti pomirenje i riješiti otvorena pitanja – a posebno granične sporove – znatno prije nego što pristupe EU-u.